

**VIII KONGRES
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MEDYCYNY RODZINNEJ**
WROCŁAW | 11–13 października 2019 r.

**VIII KONGRES
POLSKIEGO
TOWARZYSTWA
MEDYCYNY
RODZINNEJ**

WROCŁAW | 11–13 października 2019 r.

**VIII KONGRES
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MEDYCYNY RODZINNEJ**
WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Plakaty

Contents

- 5 Wpływ wychowania ze zwierzętami na rozwój alergii u dzieci
Urszula Chrostek, Remigiusz Chrostek, Marta Zmroczek, Magdalena Towarek,
Agnieszka Mastalerz-Migas, Urszula Grata-Borkowska
- 5 Ciekawe przypadki TIA u 72-letniego mężczyzny oraz 40-letniej kobiety
Urszula Grata-Borkowska, Mateusz Sobieski, Agata Dyrzc, Aleksandra Korzeniewska
- 6 Opinie matek na temat obowiązkowego szczepienia przeciwko pneumokokom
w roku 2017 i 2019
Urszula Chrostek, Remigiusz Chrostek, Magdalena Towarek, Marta Zmroczek,
Agnieszka Mastalerz-Migas, Urszula Grata-Borkowska
- 7 Poczucie osamotnienia i jakość życia opiekunów nieprofesjonalnych
w zależności od wieku podopiecznego i aktywności hobbystycznej
Halina Brzeźniak, Bożena Mroczek
- 8 Sepsa w podstawowej opiece zdrowotnej – zgony możliwe do uniknięcia
Aleksander Zińczuk, Marta Rorat, Tomasz Jurek
- 8 Czynniki determinujące zgłaszalność pacjentów do obszarów obserwacyjnego
i konsultacyjnego szpitalnego oddziału ratunkowego (SOR) w dni robocze oraz
weekendy
Ada Lisowska, Katarzyna Szwamel, Donata Kurpas
- 9 Wybrane parametry biochemiczne u pacjentów ze niemymi klinicznie zmianami
niedokrwiennymi w zależności od płci
Barbara Maciejewska, Anna Marcinkowska-Gapińska, Piotr Iwanowski,
Zofia Maciejewska-Szaniec
- 10 Niedosłuch u osób starszych w przebiegu przewlekłych chorób internistycznych
Piotr Świdziński, Anna Frankowska, Bogna Małaczyńska, Kamila Linkowska-Świdzińska,
Barbara Bilińska, Anna Hashimoto, Zofia Maciejewska-Szaniec, Piotr Kowal, Alicja Sekula,
Barbara Maciejewska
- 11 Reocena dostępności poradni endokrynologicznych dla dorosłych pacjentów
w Polsce
Szymon Suwała, Roman Junik, Aleksandra Śremska, Anna Gruchała
- 11 Wybór antykoncepcji przez kobiety – aktualne trendy
Szymon Suwała, Dominika Bednarczyk, Roman Junik

SPIIS, TREŚCI

- 12 Lekarze medycyny rodzinnej w obliczu zagadnień diabetologicznych i endokrynologicznych podczas Państwowych Egzaminów Specjalizacyjnych – analiza danych pochodzących z lat 2003–2013
Szymon Suwała, Hubert Lange, Marta Sobieralska, Adrian Bronowski, Roman Junik
- 13 Stężenie witaminy D na przestrzeni roku kalendarzowego – trendy czasowe u osób niesuplementujących witaminy D
Szymon Suwała, Roman Junik
- 14 Jak szeroko rozpowszechniona jest wiedza na temat cukrzycy w polskim społeczeństwie?
Szymon Suwała, Katarzyna Łażewska, Alan Jędrysek, Roman Junik
- 15 Hiperurykemia w zespole metabolicznym i jej składowych – otyłości, nadciśnieniu tętniczym, cukrzycy i hiperlipidemii
Szymon Suwała, Maciej Ledziński, Kamila Skibińska, Paulina Adamska, Jakub Rzeszuto, Roman Junik
- 15 Hipomagnezemia – jak znacząca jest skala problemu wśród pacjentów z cukrzycą?
Szymon Suwała, Roman Junik
- 16 Jakość życia seksualnego i zaburzenia seksualne wśród pacjentów z cukrzycą
Adrian Radziwanowski, Szymon Suwała, Roman Junik
- 17 Ocena wiedzy polskich studentów wydziałów lekarskich na temat cukrzycy
Szymon Suwała, Sylwia Reszka, Paweł Wojciechowski, Paulina Mila, Roman Junik
- 18 Jakimi antybiotykami leczą pozaszpitalne zakażenia układu oddechowego lekarze podstawowej opieki zdrowotnej?
Dorota Łuszkiewicz, Krzysztof Buczkowski, Magdalena Dachtera-Frąckiewicz, Katarzyna Klucz
- 18 Związek bezsenności z występowaniem chorób przewlekłych u osób dorosłych z uwzględnieniem warunków pracy
Weronika Wolińska, Halina Brzeźniak, Bożena Mroczek
- 19 A randomised, multi-centre, parallel group, double-blind, placebo- and active-controlled clinical study to assess the efficacy and safety of octenidine lozenges in the treatment of acute sore throat
Andrzej Duda, Ingomar Naudts, Nadja Schughart
- 20 Równowaga oksydacyjno-antyoksydacyjna u osób leczonych tlenem hiperbarycznym z powodu stopy cukrzycowej
Jarosław Paprocki, Marta Pawłowska, Jacek Piechocki, Alina Woźniak

SPIIS, TREŚCI

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

SESJA PLAKATOWA 1

Sobota, 12 października, godz. 12:00–13:00

PRZEWODNICZĄCY SESJI: dr hab. Aneta Nitsch-Osuch, dr hab. Ewa Rudnicka-Drożak, dr n. med. Dagmara Pokorna-Kałwak

Wpływ wychowania ze zwierzętami na rozwój alergii u dzieci

lek. Urszula Chrostek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

lek. Remigiusz Chrostek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Marta Zmroczek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Magdalena Towarek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

dr hab. n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej

dr Urszula Grata-Borkowska – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej

Streszczenie

Wstęp: Choroby alergiczne są częstym problemem w populacji pediatrycznej. Jednymi z silnych alergenów są sierść, naskórek czy ślina zwierząt domowych. Etiopatogeneza chorób alergicznych nie została jeszcze w pełni poznana, a wobec wieloczynnikowego uwarunkowania rozwoju alergii należy ostrożnie interpretować wpływ poszczególnych czynników na występowanie schorzeń alergicznych.

Cel pracy: Analiza występowania objawów alergii u dzieci wychowywanych ze zwierzętami oraz wychowywanych bez zwierząt.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz badawczy zawierający między innymi 7 pytań dotyczących najczęstszych objawów chorób alergicznych u dzieci. Kwestionariusz był wypełniany przez rodziców dzieci od 1. do 12. roku życia, osobno dla każdego dziecka znajdującego się w wybranym przedziale wiekowym. Grupę badaną stanowiło 1362 dzieci w wieku od roku do 12 lat.

Wyniki: Ze zwierzętami wychowywało się 58,1% dzieci. Najczęściej były to psy (68,7%) i koty (45,5%), w większo-

ści przypadków (73,1%) zwierzęta były w domu przed urodzeniem dziecka. W sumie u 68% dzieci stwierdzono alergię lub wystąpiły jej objawy. U 35,9% badanych lekarz wcześniej zdiagnozował chorobę alergiczną, a u 32% objawy alergii stwierdzono na podstawie kwestionariusza. U dzieci wychowujących się ze zwierzętami w 62,7% przypadków stwierdzono objawy alergiczne, a u dzieci wychowujących się bez zwierząt w aż 75,3% ($p < 0,05$). Najczęściej (58,25%) alergię stwierdzano u dzieci, które od narodzin miały kontakt ze zwierzętami.

Wnioski: Na podstawie dostępnych danych literaturowych i powyższego badania można stwierdzić, że dzieci wychowujące się ze zwierzętami rzadziej cierpią z powodu chorób alergicznych.

Ciekawe przypadki TIA u 72-letniego mężczyzny oraz 40-letniej kobiety

dr Urszula Grata-Borkowska – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Mateusz Sobieski – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Studenckie Koło Naukowe

Agata Dyrz – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Studenckie Koło Naukowe

Aleksandra Korzeniewska – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, Studenckie Koło Naukowe (studentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu SWPS we Wrocławiu)

Streszczenie

Wstęp: TIA, czyli przemijający atak niedokrwienny mózgu, to zespół ogniskowych klinicznych zaburzeń czynności mózgu. Czynniki ryzyka wystąpienia TIA to m.in.: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zaburzenia lipidowe,

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

palenie tytoniu, otyłość, choroba niedokrwienna serca, starszy wiek. Przykładowe możliwe objawy TIA: niemożność zrozumienia mowy, bełkotliwa mowa, afazja – niemożność wypowiedzania słów, niedowład i zaburzenia czucia. Znajomość objawów TIA jest ważna zarówno dla lekarzy, jak i psychologów.

Cel pracy: Zwrócenie uwagi na elementy istotne w trakcie zbierania wywiadu oraz badania pacjenta.

Materiał i metody: Historia choroby pacjenta z ubogą symptomatologią TIA w postaci nawracającego w krótkim odstępie czasu osłabienia i drętwienia kończyny górnej lewej z towarzyszącą zwyżką ciśnienia tętniczego oraz obecną już w przebiegu hospitalizacji bradykardią. Historia 40-letniej pacjentki, u której TIA objawił się nagle zaburzeniem mowy podczas rozmowy telefonicznej.

Wyniki: Nie zawsze przebieg groźnego i wymagającego pilnej interwencji medycznej schorzenia u pacjenta ma charakter pełnoobjawowy. Należy wziąć pod uwagę indywidualny i skąpoobjawowy przebieg choroby. Wystąpienie objawów TIA może mieć charakter nagły, skutkujący natychmiastowym podjęciem interwencji medycznej, lub nawrotowy, występujący w krótkim odstępie czasu i z niewielkim nasileniem symptomów, związany z trudnością w identyfikacji pacjenta wymagającego pilnej interwencji medycznej.

Wnioski: W trakcie pracy klinicznej należy wziąć pod uwagę możliwość skąpoobjawowego procesu chorobowego u pacjenta, nietypowe objawy oraz niekiedy nieobecność czynników ryzyka w wywiadzie. Należy zwrócić uwagę na objawy alarmowe, mimo dobrego ogólnego stanu pacjenta.

Opinie matek na temat obowiązkowego szczepienia przeciwko pneumokokom w roku 2017 i 2019

lek. Urszula Chrostek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

lek. Remigiusz Chrostek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Magdalena Towarek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Marta Zmroczek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

dr hab. Agnieszka Mastalerz-Migas – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

dr Urszula Grata-Borkowska – Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Streszczenie

Wstęp: Szczepienie przeciwko pneumokokom jest szczepieniem obowiązkowym w Polsce od 1 stycznia 2017 roku. W 2019 roku w mediach społecznościowych pojawiły się liczne informacje o domniemanych ciężkich powikłaniach po obowiązkowym szczepieniu przeciwko pneumokokom, co mogło spowodować u rodziców wątpliwości co do bezpieczeństwa szczepienia.

Cel pracy: Analiza opinii matek na temat szczepienia przeciwko pneumokokom.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz. W badaniu wzięło udział 1389 matek i kobiet w ciąży. Badanie przeprowadzono dwuetapowo. Etap I prowadzono od stycznia do marca 2017 roku (767 badanych), etap II prowadzono w marcu 2019 roku (622 badanych).

Wyniki: Chęć szczepienia zgodnie z kalendarzem szczepień w 2017 roku deklarowało 67,5% mam, natomiast w 2019 roku aż 78,6% ($p < 0,05$). Niewielki spadek zanotowano wśród mam zdecydowanych nie szczepić dzieci

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCyny RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

(z 20,6% w 2017 roku do 19,6% w 2019 roku), natomiast znacznie zmniejszyła się grupa rodziców niezdecydowanych (w 2017 roku 11,9%, w 2019 roku 1,9%). Chęć zaszczepienia dziecka przeciwko pneumokokom dwa lata temu deklarowało 59,6% mam, w 2019 roku – 76,2%. W 2019 roku 8% respondentek deklaruje, że będzie chciało przełożyć termin szczepienia do momentu, gdy seria, którą posądza się o wywołanie zachorowań u dzieci, nie będzie już w obiegu. Zauważono wzrost odsetka pozytywnych ocen bezpieczeństwa szczepienia przeciwko pneumokokom z 39,4% w 2017 roku do 56,1% w 2019 roku.

Wnioski: Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że istnienie przez 2 lata szczepienia przeciw pneumokokom w PSO jest związane ze wzrostem zaufania matek do tego szczepienia oraz jego pozytywną oceną, pomimo rozpowszechniania nieuprawnionych informacji przez przeciwników szczepień.

Poczucie osamotnienia i jakość życia opiekunów nieprofesjonalnych w zależności od wieku podopiecznego i aktywności hobbystycznej

dr Halina Brzeźniak – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie

prof. Bożena Mroczek – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie

Streszczenie

Wstęp: Sprawowanie opieki może skutkować poczuciem osamotnienia i gorszą jakością życia. Posiadanie hobby chroni przed negatywnymi skutkami przewlekłego stresu związanego z opieką nad bliską osobą.

Cel pracy: Porównanie poczucia osamotnienia i jakości życia wśród opiekunów osób dorosłych, dzieci i niesprawujących opieki oraz analiza związków pomiędzy tymi cechami a aktywnością hobbystyczną.

Materiał i metody: W badaniu udział wzięło 227 osób, w tym 158 (69,6%) kobiet i 69 (30,4%) mężczyzn. Osobą

dorosłą opiekowało się 108 (47,6%) badanych, 68 (30,0%) opiekowało się dzieckiem, natomiast 51 (22,5%) nie sprawowało opieki. W badaniu zastosowano ankiety składające się ze: skali samotności R-UCLA, jakości życia (WHOQoL-Bref) i AKA do określenia danych socjodemograficznych.

Wyniki: Poczucie osamotnienia było największe wśród osób opiekujących się dziećmi [$F(2) = 5,080$; $p = 0,007$] – badani wykazywali istotnie większy brak bliskich więzi z innymi ludźmi niż osoby niesprawujące opieki ($p = 0,008$) oraz opiekunowie osób dorosłych ($p = 0,033$). Najwyższą QoL cechowały się osoby niesprawujące opieki. Ocena domeny socjalnej była u nich istotnie wyższa niż u opiekunów osób dorosłych ($p = 0,033$) i dzieci ($p = 0,026$). W pozostałych domenach istotne różnice zachodziły między osobami niesprawującymi opieki a opiekunami dzieci, którzy cechowali się najniższą jakością somatyczną ($p = 0,032$), psychologiczną ($p = 0,002$) oraz środowiskową ($p = 0,015$). Posiadanie hobby było powiązane z badanymi cechami psychologicznymi wśród osób sprawujących opiekę – im więcej zajęć dodatkowych opiekunów, tym wyższa była QoL w aspekcie somatycznym ($\rho = 0,210$; $p = 0,005$), psychologicznym ($\rho = 0,146$; $p = 0,054$) i środowiskowym ($\rho = 0,154$; $p = 0,047$), lepsza komunikacja i dzielenie się problemami z rodziną ($\rho = 0,162$; $p = 0,032$).

Wnioski: Diagnozowanie rozmiaru sprawowanej opieki nieprofesjonalnej i promowanie aktywności wpłynęły na funkcjonowanie psychiczne, niższe poczucie osamotnienia, wyższą jakość życia, lepsze relacje z rodziną i jakość sprawowanej opieki.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCyny RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Sepsa w podstawowej opiece zdrowotnej – zgony możliwe do uniknięcia

lek. Aleksander Zińczuk – Katedra Medycyny
Sądowej, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu;
Oddział I Zakaźny, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu

dr n. med. Marta Forat – Katedra Medycyny
Sądowej, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu;
Oddział I Zakaźny, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu

dr hab., prof. nadzw. Tomasz Jurek – Katedra
Medycyny Sądowej, Uniwersytet Medyczny
we Wrocławiu

Streszczenie

Wstęp: Sepsa jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia. Szybkie rozpoznanie i leczenie są kluczowe dla przeżywalności pacjentów.

Cel pracy: Analiza nieprawidłowości postępowania w przypadkach sepsy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, z uwzględnieniem szansy na uratowanie życia pacjenta.

Materiał i metody: Retrospektywna analiza 9 z 38 opinii sądowno-lekarskich w sprawach o błąd medyczny w przypadkach sepsy, wydanych przez Zakład Medycyny Sądowej we Wrocławiu na zlecenie organów ścigania.

Wyniki: Pacjenci to 4 dzieci (w wieku 19–30 miesięcy) i 5 dorosłych (18–74 lata). Czworo z sepsą meningokokową, u 2 pierwotnie wystąpiło zapalenie płuc, w pozostałych przypadkach zakażenie układu moczowego, zakażenie skóry, ropowica gardła i szyi. W 9 przypadkach nieprawidłowości postępowania lekarskiego dotyczyły 14 lekarzy. We wszystkich stwierdzono błędy diagnostyczne: brak (1/9), niepełny/nieprawidłowo zebrany wywiad (brak pytania o czas trwania, nasilenie, dynamikę objawów, przeszłość chorobową); brak (2/9) lub niepełne badanie fizykalne – najczęściej brak oceny objawów oponowych (7/9) i skóry (6/9), w 6 przypadkach pominięto całkowicie pomiary parametrów życiowych. W 8 przypadkach w czasie wizyty występowały objawy alarmowe: wysypka krwotoczna (4), duszność, zaburzenia świadomości, rozległy naciek zapalny skóry. Tylko jedna wizyta lekarska

zakończona była skierowaniem pacjenta do szpitala (lecz bez wezwania karetki). We wszystkich przypadkach zgon był możliwy do uniknięcia, choć w 3 szansie były niewielkie.
Wnioski: Nieprawidłowości w badaniu podmiotowym i przedmiotowym oraz ignorowanie objawów alarmowych stanowią główną przyczynę nierozpoznawania sepsy przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Skutkiem nieprawidłowości jest opóźnienie diagnostyki i leczenia, co wpływa na zmniejszenie szans na uratowanie życia. W przypadku wystąpienia gorączki, zaburzeń świadomości, oddychania, wysypki krwotocznej zawsze należy myśleć o sepsie.

Czynniki determinujące zgłaszalność pacjentów do obszarów obserwacyjnego i konsultacyjnego szpitalnego oddziału ratunkowego (SOR) w dni robocze oraz weekendy

mgr pielęgniarstwa Ada Lisowska – Uniwersytecki
Szpital Kliniczny w Opolu

dr Katarzyna Szwamel – Państwowa Medyczna
Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

prof. Donata Kurpas – Katedra i Zakład Medycyny
Rodzinnej Uniwersytetu im. Piastów Śląskich
we Wrocławiu

Streszczenie

Wstęp: Zarówno w Polsce, jak i na świecie SOR-y borykają się z dużym problemem, jakim jest przeciążenie tych oddziałów nadmierną liczbą zgłaszających się pacjentów. Postanowiono ustalić, czy istnieją czynniki determinujące zgłaszalność pacjentów do obszarów obserwacyjnego i konsultacyjnego SOR.

Cel pracy: Ustalenie, czy różnice w zgłaszalności pacjentów do obszarów obserwacyjnego i konsultacyjnego w dni robocze i weekendy są istotnie determinowane przez zmienne socjodemograficzne, przekonania i wiedzę pacjenta na temat funkcjonowania SOR i POZ, zmienne dotyczące stanu zdrowia.

Materiał i metody: Zbadano 164 pacjentów SOR Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu. Zastosowano

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

metodę sondażu diagnostycznego techniką ankietowania przy wykorzystaniu Skali Satysfakcji z Życia (SWLS), Szpitalnej Skali Lęku i Depresji (HADS) oraz kwestionariusza własnego autorstwa.

Wyniki: Wiek ($p = 0,059$), płeć ($p = 0,687$), stan cywilny ($p = 0,585$), miejsce zamieszkania ($p = 0,423$), status zatrudnienia na rynku pracy ($p = 0,401$), występowanie chorób przewlekłych ($p = 0,936$), brak zaufania do lekarza POZ ($p = 1,000$) nie determinowały zgłaszalności do SOR w dni powszednie oraz weekendy. Osoby, które nie wiedziały, gdzie szukać pomocy lekarskiej w nocy i w dni wolne od pracy, częściej zgłaszały się do SOR w weekend niż w dni robocze (28,5%; 23 vs 10,98%; 9, $p = 0,010$).

Wnioski: Personel SOR na każdym dyżurze powinien być przygotowany na zgłaszanie się pacjentów zróżnicowanych pod względem socjodemograficznym i zdrowotnym, reprezentujących różny poziom wiedzy i przekonania na temat funkcjonowania SOR i POZ.

Wybrane parametry biochemiczne u pacjentów ze niemymi klinicznie zmianami niedokrwiennymi w zależności od płci

dr Barbara Maciejewska – Katedra i Klinika Foniatrii i Audiologii Uniwersytetu Medycznego

im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

prof. Anna Marcinkowska-Gapińska – Katedra Biofizyki Uniwersytetu Medycznego

im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Piotr Iwanowski – Katedra Neurologii Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Zofia Maciejewska-Szaniec – Katedra Zaburzeń Stawu Skroniowo-Żuchwowego Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Streszczenie

Wstęp: Rosnąca dostępność badań obrazowych powoduje, że u coraz większej liczby pacjentów bez udaru lub przejściowego napadu niedokrwienia mózgu stwierdza się zmiany niedokrwienne w mózgowiu. Nieme klinicznie zmiany niedokrwienne mózgu (*cerebral silent vascular*

cerebral lesions – CSVLS) obejmują bezobjawowe zmiany udarowe, hiperintensywne zmiany niedokrwienne w istocie białej i zaniki mózgu. Zmiany te traktuje się jako czynnik udaru mózgu obok – znanych powszechnie w praktyce lekarza rodzinnego – nadciśnienia tętniczego, cukrzycy, otyłości, alkoholizmu czy palenia tytoniu. Nieme klinicznie obszary niedokrwienia mózgowia są również czynnikiem ryzyka demencji. Właściwości krwi, zależne od parametrów biochemicznych, wpływają na jakość ukrwienia ośrodkowego układu nerwowego.

Cel pracy: Analiza wybranych parametrów biochemicznych krwi u kobiet i mężczyzn z niemymi klinicznie ogniskami niedokrwiennymi w ośrodkowym układzie nerwowym.

Materiał i metody: W ramach prowadzonego badania zostało przebadanych 45 pacjentów (24 kobiet, 21 mężczyzn). Klinicznie nieme zmiany niedokrwienne zostały zdiagnozowane na podstawie wykonanego badania obrazowego – rezonans magnetyczny mózgowia. U wszystkich osób analizowano we krwi wartości hematokrytu, poziom glukozy, mocznika, kreatyniny, TSH, aminotransferaz, cholesterolu, fibrynogenu, IgA, IgM, IgM, współczynnika albumin do globulin. Grupa kontrolna obejmowała 39 osób bez zmian niedokrwiennych w mózgowiu.

Wyniki: Zaobserwowano różnice pomiędzy grupą kobiet i mężczyzn z niemymi klinicznie zmianami niedokrwiennymi zobrazowanymi w MRI w zakresie wartości hematokrytu ($p < 0,00001$), fibrynogenu ($p < 0,028$) oraz IgA ($p < 0,016$).

Wnioski: Analiza wyników wskazuje na możliwość odmiennych procesów prowadzących do powstawania niemych klinicznie ognisk niedokrwiennych kobiet i mężczyzn.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

SESJA PLAKATOWA 2

Sobota, 12 października, godz. 13:00–14:00

PRZEWODNICZĄCY SESJI: dr n. med. Bartosz J. Sapilak, dr hab. Zbigniew Doniec, prof. nadzw.,
dr n. med. Anna Hans-Wytrychowska

Niedosłuch u osób starszych w przebiegu przewlekłych chorób internistycznych

prof. Piotr Świdziński – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Anna Frankowska – Katedra Prawa Medycznego,
Organizacji i Zarządzania Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

mgr Bogna Małaczyńska – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Kamila Linkowska-Świdzińska – Klinika Rehabilitacji
Stomatologicznej Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Barbara Bilińska – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

mgr Anna Hashimoto – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Zofia Maciejewska-Szaniec – Klinika Chorób Stawu
Skroniowo-Żuchwowego Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

prof. Piotr Kowal – Katedra Neurologii Uniwersytetu
Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

prof. Alicja Sekula – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

dr Barbara Maciejewska – Katedra i Klinika Foniatrii
i Audiologii Uniwersytetu Medycznego
im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

oraz w nerwie przedstonkowo-ślimakowym. Przewlekłe choroby internistyczne mogą zmieniać przebieg fizjologicznego procesu starzenia się narządu słuchu.

Cel pracy: Ocena wpływu przewlekłych chorób internistycznych, takich jak nadciśnienie tętnicze, cukrzyca typu 2, hiperlipidemia, niewydolność nerek, na stan słuchu u pacjentów powyżej 50. roku życia.

Materiał i metody: Stan słuchu u 208 pacjentów z przewlekłymi chorobami internistycznymi został porównany ze słuchem 40 osób z fizjologicznie przebiegającym procesem starzenia się słuchu, tzw. *presbyacsis*. Analizie poddano wyniki progów słuchowych uzyskanych w audiometrii tonalnej. Wyniki zanalizowano i następnie porównano w czterech grupach wiekowych, tj. 50–59, 60–69, 70–79 lat i 80+.

Wyniki: Największą progresję niedosłuchu u pacjentów ze współistniejącymi nadciśnieniem tętniczym i cukrzycą zaobserwowano w grupie wiekowej 50–59 lat. W przypadku niewydolności nerek największy ubytek słuchu występował powyżej 80. roku życia. Nie zaobserwowano statystycznie istotnych różnic w przypadku hiperlipidemii i zjawiska *presbyacsis*.

Wnioski: Różne choroby internistyczne wpływają w odmienny sposób na stan narządu słuchu w kolejnych dekadach życia po 50. roku życia, tj. od momentu fizjologicznego zjawiska *presbyacsis*. Nadciśnienie tętnicze oraz cukrzyca to przewlekłe choroby wpływające znacząco na fizjologiczny proces starzenia się narządu słuchu, przyspieszające *presbyacsis* w porównaniu z np. niewydolnością nerek.

Streszczenie

Wstęp: *Presbyacsis* to fizjologiczny proces pogarszania się słuchu związany z wiekiem, spowodowany zmianami degeneracyjnymi zachodzącymi w uchu zewnętrznym, środkowym, a przede wszystkim w uchu wewnętrznym

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Reocena dostępności poradni endokrynologicznych dla dorosłych pacjentów w Polsce

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Aleksandra Śremska – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Anna Gruchała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Choroby gruczołów wydzielania wewnętrznego stanowią ważny aspekt pracy lekarza rodzinnego. W części przypadków konieczne jest skierowanie pacjenta do poradni specjalistycznej, a wtedy liczy się też czas, w którym pacjent zostanie przyjęty i zaopatrzone. Niestety, poradnie endokrynologiczne w opinii społecznej uchodzą za te, w których czas oczekiwania na wizytę jest jednym z najdłuższych.

Cel pracy: Ocena czasu oczekiwania dorosłego pacjenta na wizytę w poradni endokrynologicznej i związana z tym ocena dostępności tego świadczenia medycznego. Ponadto wyniki zostaną porównane z analogicznymi danymi zebranymi w roku 2017.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano dane pobrane z oficjalnego Ogólnopolskiego Informatora o Czasie Oczekiwania na Świadczenia Medyczne – wyselekcjonowano z nich poradnie endokrynologiczne przyjmujące pacjentów dorosłych (po wykluczeniu świadczeń „pilnych” i świadczonych na podstawie karty DILO). Uzyskane dane porównano z analogicznie zebranymi danymi z roku 2017 w celu oceny poczynionych zmian.

Wyniki: W Polsce w 2017 roku funkcjonowało 658 poradni endokrynologicznych przyjmujących dorosłych pacjentów. Najwięcej poradni endokrynologicznych znajduje się w województwie mazowieckim, najmniej zaś w województwie opolskim. W 2017 roku ogólnopolska mediana czasu oczekiwania na wizytę w poradni endokrynologicznej wynosiła 223 dni – najkrócej na wizytę w poradni endokrynologicznej czekało się na terenach wiejskich (177 dni). Analiza porównawcza względem stanu obecnego jest w toku – pełne wyniki zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Wnioski: Dostępność dorosłych pacjentów do świadczenia, jakim jest konsultacja w poradni endokrynologicznej, jest bez wątpienia zróżnicowana w skali kraju – pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Wybór antykoncepcji przez kobiety – aktualne trendy

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dominika Bednarczyk – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Planowanie płodności jest dla kobiet bardzo ważne. Dzięki rozwojowi medycyny i idącym z nim w parze rozwojem skutecznych metod antykoncepcji kobiety mają taką możliwość, mogąc wybierać spośród wielu metod hormonalnych, barierowych czy naturalnych. Powszechny dostęp do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, ginekologów i fachowej literatury pozwala im na zapoznanie się z wadami i zaletami danej metody antykoncepcji oraz pomaga wybrać, którą z nich zaczną stosować.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Cel pracy: Określenie aktualnych trendów wyboru metod antykoncepcji przez polskie kobiety biorące udział w naszym badaniu kwestionariuszowym.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorską ankietę zawierającą 27 pytań, w tym 14 pytań metrykalnych oraz 13 pytań dotyczących opinii i preferencji względem poszczególnych metod antykoncepcji. Wszystkie ankietowane kobiety poproszono o podanie stosowanych w przeszłości oraz obecnie metod antykoncepcji, ocenę wpływu stosowanej obecnie metody na stan ich zdrowia wraz ze skutkami ubocznymi (jeśli takie wystąpiły) oraz ocenę stopnia zaufania do poszczególnych metod. Uzyskane dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: W badaniu wzięły dotychczas udział 263 kobiety. Najczęściej stosowaną metodą antykoncepcji jest dwuskładnikowa tabletkowa antykoncepcyjna (29,3%) i prezerwatywa (27,4%). Największe zaufanie (4,06 w skali od 1 do 5) kobiety miały do dwuskładnikowej tabletki antykoncepcyjnej, najmniejsze zaś do stosunku przerywanego (1,47). W przeszłości co najmniej raz po antykoncepcję postkoitalną sięgnęło 16% badanych. Pełne wyniki zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Wnioski: Najczęściej stosowaną metodą antykoncepcji przez kobiety w Polsce jest dwuskładnikowa tabletkowa antykoncepcyjna, ciesząca się również największym zaufaniem respondentek. Pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Lekarze medycyny rodzinnej w obliczu zagadnień diabetologicznych i endokrynologicznych podczas Państwowych Egzaminów Specjalizacyjnych – analiza danych pochodzących z lat 2003–2013

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Hubert Lange – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Marta Sobieralska – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Adrian Bronowski – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Cukrzyca oraz choroby endokrynologiczne (zwłaszcza choroby tarczycy) dotyczą znacznej części pacjentów znajdujących się pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Wczesne rozpoznanie i efektywne leczenie wyżej wymienionych jednostek chorobowych przekłada się na lepszą jakość życia pacjentów, dlatego zasadne jest oczekiwanie odpowiedniej wiedzy lekarzy rodzinnych na ich temat.

Cel pracy: Weryfikacja poziomu wiedzy z zakresu endokrynologii i diabetologii wśród lekarzy rodzinnych podchodzących do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego (PES) z medycyny rodzinnej, na podstawie oficjalnych danych pochodzących z archiwum Centrum Egzaminów Medycznych.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano oficjalne dane, wyniki i statystyki PES pochodzące ze strony internetowej Centrum Egzaminów Medycznych z siedzibą w Łodzi. Przeanalizowano treść wszystkich egzaminów specjalizacyjnych dla lekarzy medycyny rodzinnej przeprowadzonych w latach 2003–2013, wyodrębniając pytania z zakresu diabetologii i endokrynologii. Uzyskane dane (włączając w to odsetek prawidłowych odpowiedzi, wskaźnik trudności, wskaźnik mocy dyskryminacyjnej i wskaźnik korelacji punktowo-dwuseryjnej) poddano analizie statystycznej.

Wyniki: Zagadnienia endokrynologiczne stanowiły 1,67–7,5% pytań PES, diabetologiczne zaś 1,7–9,2%. Wskaźnik trudności pytań dla zagadnień diabetologicznych był wyższy i wyniósł 0,718, podczas gdy dla pytań z zakresu endokrynologii – 0,69. Odsetek prawidłowych odpowiedzi był wyższy również dla zagadnień dotyczących cukrzycy – 73,8%, podczas gdy dla pytań endokrynologicznych – 66,54%. Pełne wyniki zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Wnioski: Podczas końcowych egzaminów specjalizacyjnych lekarze rodzinni lepiej radzili sobie z pytaniami dotyczącymi cukrzycy. Analiza jest w toku – pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Stężenie witaminy D na przestrzeni roku kalendarzowego – trendy czasowe u osób niesuplementujących witaminy D

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Witamina D wywiera wielostronne działanie fizjologiczne, przede wszystkim w zakresie gospodarki wapniowo-fosforanowej oraz w utrzymywaniu prawi-

dłowej funkcji i struktury kośćca. Od wielu lat pacjenci w Polsce są instruowani przez lekarzy o konieczności suplementacji witaminy D w okresie jesienno-zimowym z uwagi na niewystarczającą syntezę skórną tejże substancji w naszej szerokości geograficznej. Jak *post factum* przedstawiają się trendy czasowe stężeń witaminy D w populacji pacjentów w Polsce i czy konieczna jest rewizja tych zaleceń?

Cel pracy: Weryfikacja, czy występują trendy czasowe stężeń witaminy D, tj. czy wyniki badań stężenia witaminy D w krwi obwodowej różnią się istotnie w zależności od miesiąca lub pory roku.

Materiał i metody: Badanie retrospektywne oparte na analizie dokumentacji medycznej. Grupę badaną stanowiło 204 pacjentów macierzystej kliniki niesuplementujących witaminy D. Uzyskane dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: Przeciętne stężenie witaminy D w badanej populacji wynosiło 23,05 ng/ml (95% CI: 21,42–24,69 ng/ml). Niedobór witaminy D dotyczył 72,06% badanej populacji. Stężenie witaminy D było najwyższe latem (27,98 ng/ml), niższe jesienią (22,59 ng/ml) i wiosną (21,66 ng/ml), najniższe zaś zimą (19,05 ng/ml). Pora letnia wiąże się z mniejszym o 27% ryzykiem hipowitaminozy D₃ względem innych pór roku (RR 0,73; 95% CI: 0,58–0,94). Analizując stężenie witaminy D pod kątem konkretnych miesięcy, najwyższe stężenia zaobserwowano w lipcu (28,41 ng/ml), najniższe zaś w lutym (17,62 ng/ml).

Wnioski: Uzyskane wyniki wskazują na ewidentną potrzebę suplementacji witaminy D w polskiej populacji, nie tylko w okresie jesienno-zimowym, ale również w okresie wiosennym (bądź i całorocznie, zważywszy na niskie przeciętne stężenie witaminy D).

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Jak szeroko rozpowszechniona jest wiedza na temat cukrzycy w polskim społeczeństwie?

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Katarzyna Łażewska – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Alan Jędrysek – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Cukrzyca jest chorobą o podstępny i często początkowo skąpoobjawowym przebiegu. Według danych WHO na świecie choruje na nią około 415 milionów ludzi, a do 2035 roku liczba ta może sięgnąć 600 milionów. Biorąc pod uwagę, że cukrzyca jako choroba cywilizacyjna dotyka ok. 5% populacji ogólnej, bardzo istotnie jest, by nasze społeczeństwo było świadome zagadnień związanych z cukrzycą, zwłaszcza zaś jej objawów i profilaktyki.

Cel pracy: Ocena podstawowej wiedzy na temat cukrzycy wśród polskiego społeczeństwa.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorską ankietę zawierającą 33 pytania (11 pytań metrykalnych oraz 22 pytania dotyczące wiedzy na temat cukrzycy i zagadnień jej towarzyszących). Ankieta została rozprawiona przez media społecznościowe. Uzyskane dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: W badaniu wzięło udział 499 respondentów, z czego większość (82,77%) stanowiły kobiety. W środowisku rodzinnym 54,1% respondentów znajdowała się osoba pracująca w sektorze medycznym lub posiadająca wykształcenie medyczne, a 66,53% ankietowanych ma w rodzinie osobę chorującą na cukrzycę lub sama

na nią choruje. 96,99% respondentów potrafi wskazać prawidłową definicję cukrzycy. 50,50% ankietowanych zna normatywne wartości glikemii, przy czym osoby, w których środowisku rodzinnym znajduje się osoba powiązana z medycyną, odpowiadały na to pytanie lepiej (60,7% vs 41,85%). Podobna zależność dotyczyła też wiedzy, czym są hipoglikemia (90,83% vs 80,74%) czy hiperglikemia (44,1% vs 31,85%). Pełne wyniki zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Wnioski: Polskie społeczeństwo wykazuje nieugruntowaną wiedzę na temat cukrzycy – warto zatem rozważyć, jakie środki mogą służyć dalszemu poszerzeniu wiedzy społeczeństwa w zakresie tego tematu, a tym samym mogłyby pomóc w skutecznym zapobieganiu chorobie.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

Hiperurykemia w zespole metabolicznym i jej składowych – otyłości, nadciśnieniu tętniczym, cukrzycy i hiperlipidemii

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Maciej Ledziński – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Kamila Skibińska – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Paulina Adamska – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Jakub Rzeszuto – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Hiperurykemia to zwiększone stężenie kwasu moczowego > 7 mg/dl. Stan ten wiąże się z podwyższonym ryzykiem wystąpienia dny moczanowej oraz kamicy nerkowej, ponadto jest niezależnym czynnikiem ryzyka nadciśnienia tętniczego, zwiększa 3–5 razy ryzyko choroby niedokrwiennej serca oraz udaru niedokrwinnego mózgu. Na stężenie kwasu moczowego wpływa wiele czynników związanych z jego zmniejszonym wydalaniem (ostre uszkodzenie nerek, przewlekła choroba nerek, wielotorbielowatość nerek, zwiększoną podażą (dieta bogatopurynowa, nowotwory mieloproliferacyjne, zespół rozpadu guza) czy przyjmowanymi lekami (allopurinol, hydrochlorotiazyd).

Cel pracy: Ocena występowania hiperurykემii w zespole metabolicznym i jej poszczególnych składowych – otyłości, nadciśnienia tętniczego, cukrzycy i dyslipidemii. **Materiał i metody:** Badanie retrospektywne. Analizowane były dane medyczne pacjentów hospitalizowanych w macierzystej klinice (wiek, waga, wzrost, płeć, BMI, wyniki badań laboratoryjnych, w tym m.in. stężenie kwasu moczowego, kreatyniny, TSH, cholesterolu całkowitego, LDL-C, HDL-C, trójglicerydów, HbA_{1c} itp. oraz rozpoznania końcowe). Dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: W badaniu wzięto pod uwagę dokumentację 225 pacjentów, z czego mężczyźni stanowili 53% całości grupy badanej. Zespół metaboliczny dotyczył 43% pacjentów, otyłość 41%, nadciśnienie tętnicze 47%, cukrzyca 53%, a hiperlipidemia 16%. Mediana urykემii wynosiła 5,87 mg/dl. Istotną statystycznie różnicą w stężeniu kwasu moczowego względem pacjentów zdrowych cechowała się wyłącznie grupa z otyłością brzusznią (6,32 vs 5,37 mg/dl). Stężenie kwasu moczowego korelowało w sposób istotny ze stężeniem HDL-C (R = 0,29), trójglicerydów (R = 0,16), HbA_{1c} (R = -0,19), kreatyniny (R = 0,58) i BMI (R = 0,38).

Wnioski: Pacjenci z otyłością (BMI > 30 kg/m²) oraz podwyższonym poziomem kreatyniny są bardziej narażeni na występowanie hiperurykემii w stosunku do populacji pacjentów bez tych cech. Pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Hipomagnezemia – jak znacząca jest skala problemu wśród pacjentów z cukrzycą?

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Magnez jest makroelementem znajdującym się na 11. miejscu pod względem występowania w organi-

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

zmie człowieka w stosunku do jego masy ciała. Hipomagnezemia może prowadzić do zaburzeń pracy serca, zmian w budowie ścian naczyń, zwiększenia ryzyka postmenopauzalnej osteoporozy czy zmniejszenia insulinowrażliwości – to ostatnie zjawisko jest szczególnie ważne dla pacjentów chorujących na cukrzycę, zatem stosowne jest systematyczne weryfikowanie skali problemu hipomagnezemii w populacji diabetyków.

Cel pracy: Ocena magnezemii w populacji pacjentów diabetologicznych i porównanie jej do występującej w populacji osób zdrowych.

Materiał i metody: Badanie retrospektywne. Grupę badaną stanowiło 243 pacjentów Kliniki Endokrynologii i Diabetologii Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy (chorzy na cukrzycę stanowili 42,39% badanych) – analizowano dokumentację medyczną dotyczącą pacjentów pod kątem takich czynników, jak choroby przewlekłe, stężenie magnezu całkowitego, przyjmowane leki. Uzyskane dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: Mediana stężenia magnezu całkowitego (dla którego N: 0,85–1,15 mmol/l) w całej grupie badanej wynosiła 0,77 mmol/l – hipomagnezemię stwierdzono u 74,49% badanych ($n = 181$). Pacjenci chorujący na cukrzycę cechowali się istotnie mniejszym stężeniem magnezu całkowitego we krwi niż pacjenci bez zaburzeń gospodarki węglowodanowej (0,73 vs 0,805 mmol/l).

Wnioski: Hipomagnezemia jest istotnym problemem populacyjnym, mogącym prowokować do wystąpienia poważnych problemów zdrowotnych – u pacjentów chorujących na cukrzycę stężenie magnezu całkowitego we krwi jest niższe niż w populacji osób zdrowych. Powinno to zwrócić uwagę lekarzy i pacjentów na konieczność zadbania o prawidłową podaż tegoż pierwiastka w diecie albo o jego suplementację.

Jakość życia seksualnego i zaburzenia seksualne wśród pacjentów z cukrzycą

lek. Adrian Radziwanowski – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Światowa Organizacja Zdrowia definiuje zdrowie seksualne jako dobrostan fizyczny, emocjonalny, umysłowy i społeczny w zakresie seksualności człowieka – z kolei jako dysfunkcje seksualne klasyfikowane są te zaburzenia, które uniemożliwiają człowiekowi uczestniczenie w stosunkach seksualnych w sposób przez niego pożądanym. Z badań epidemiologicznych wynika, że 43% kobiet i 46% mężczyzn spełnia kryteria diagnostyczne zaburzeń seksualnych – cukrzyca stanowi jeden z ważnych czynników ryzyka powstawania zaburzeń seksualnych zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn.

Cel pracy: Ocena zaburzeń seksualnych u pacjentów chorujących na cukrzycę, ich zachowań seksualnych powiązanych z chorobą oraz tego, czy problem zaburzeń seksualnych był poruszany podczas wizyt lekarskich.

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorską ankietę zawierającą 40–44 pytania (w zależności od płci), w tym 13 pytań metrykalnych wspólnych dla kobiet i mężczyzn (15–19 pytań opartych na odpowiednio wystandardyzowanych *International Index of Erectile Function* oraz *Female Sexual Function Index* oraz 12 pytań autorskich). Uzyskane dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: W badaniu wzięło udział 151 respondentów. Wśród kobiet u 37,27% występują zaburzenia funkcji seksualnych. 25 ankietowanych mężczyzn spełnia kryteria

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

zaburzeń seksualnych w przynajmniej jednej sferze wg IIEF, w tym u 18 na 41 mężczyzn występują zaburzenia erekcji. 43,05% osób ankietowanych deklaruje, że nigdy nie mierzy poziomu glikemii przed aktywnością seksualną. 50,33% badanych nigdy nie modyfikuje dawki insuliny z powodu podejmowanej aktywności seksualnej. 15,89% wszystkich badanych rozmawiało z lekarzem o problemach seksualnych, jakie mogą występować w przebiegu cukrzycy.

Wnioski: Cukrzyca zmniejsza satysfakcję oraz jakość życia seksualnego pacjentów. Pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

Ocena wiedzy polskich studentów wydziałów lekarskich na temat cukrzycy

lek. Szymon Suwała – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Sylwia Reszka – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Paweł Wojciechowski – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Paulina Miła – Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. n. med. Roman Junik – Katedra i Klinika Endokrynologii i Diabetologii *Collegium Medicum* im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Cukrzyca jest jedną z częściej występujących chorób cywilizacyjnych – lekarze każdej specjalności mają z nią do czynienia na każdym kroku swojej pracy, trudno zatem przecenić wiedzę zdobytą na temat cukrzycy na

etapie kształcenia akademickiego. Studenci wydziałów lekarskich w trakcie studiów uczą się jednak wielu zagadnień, co może spowodować nieświadome przeoczenie niektórych istotnych informacji klinicznych – ważne wydaje się regularne walidowanie wiedzy z zakresu najczęściej występujących chorób (w tym cukrzycy), a w razie potrzeby skupienie się na sukcesywnym powtarzaniu tych wiadomości na różnych etapach kształcenia.

Cel pracy: Ocena stanu wiedzy studentów kierunków lekarskich uczelni medycznych na temat cukrzycy (z ukiepunkowaniem na diagnostykę, leczenie i monitorowanie jej przebiegu).

Materiał i metody: W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz dystrybuowany do studentów kierunków lekarskich wszystkich polskich uczelni medycznych. W ankiecie (oprócz pytań metrykalnych) zawarto 12 pytań dotyczących podstawowych informacji na temat patofizjologii, diagnostyki, leczenia i monitorowania przebiegu cukrzycy. Dane poddano analizie statystycznej.

Wyniki: W badaniu wzięło udział 627 studentów. Średnia samoocena zainteresowania diabetologią wśród studentów (w skali 1–5) wynosiła 3,35, a średnia ocena przeprowadzonego bloku z diabetologii 4,02. Najwyższą liczbę punktów za prawidłowe odpowiedzi uzyskiwali studenci VI roku (9,07), najniższą zaś studenci I roku (5,39). Liczba prawidłowych odpowiedzi korelowała z wiekiem studentów ($R = 0,335$), samooceną zainteresowania diabetologią ($R = 0,119$), oceną odbytego bloku ($R = 0,212$).

Wnioski: W miarę czasu trwania edukacji poszerza się zakres wiedzy studentów wydziałów lekarskich z zakresu zagadnień powiązanych z cukrzycą. Pełne wnioski zostaną przedstawione podczas Kongresu.

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCyny RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

SESJA PLAKATOWA 3

Sobota, 12 października, godz. 14:00–15:00

PRZEWODNICZĄCY SESJI: dr med. Ewa Drabik-Danis, dr med. Małgorzata Koziarska-Rościszewska, prof. Janusz Schabowski

Jakimi antybiotykami leczą pozaszpitalne zakażenia układu oddechowego lekarze podstawowej opieki zdrowotnej?

lek. Dorota Łuszkiewicz – Katedra i Zakład Lekarza Rodzinnego, *Collegium Medicum* w Bydgoszczy UMK w Toruniu

dr hab. Krzysztof Buczkowski – Katedra i Zakład Lekarza Rodzinnego, *Collegium Medicum* w Bydgoszczy UMK w Toruniu

lek. Magdalena Dachtera-Frąckiewicz – Katedra i Zakład Lekarza Rodzinnego, *Collegium Medicum* w Bydgoszczy UMK w Toruniu

lek. Katarzyna Klucz – Katedra i Zakład Lekarza Rodzinnego, *Collegium Medicum* w Bydgoszczy UMK w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Antybiotyki należą do leków często zapisywanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej przy rozpoznaniu zakażenia układu oddechowego. W celu ułatwienia lekarzowi podjęcia decyzji o zastosowaniu antybiotyku i poprawnym wyborze jego rodzaju publikowane są rekomendacje. Badania potwierdzają, że znajomość rekomendacji i ich stosowanie w codziennej praktyce lekarskiej wpływa na ograniczenie błędów w postaci niewłaściwie zapisywanej antybiotykoterapii.

Cel pracy: Ocena, jakimi antybiotykami leczą pozaszpitalne zakażenia układu oddechowego lekarze podstawowej opieki zdrowotnej w zależności od posiadanych kwalifikacji.

Materiał i metody: Za pomocą systemów informatycznych (KS-SOMED, SCS Pacjent, DrEryk) obsługujących jedenaście praktyk lekarza rodzinnego uzyskano dostęp do wszystkich porad dotyczących infekcji układu oddechowego z roku 2017, które kończyły się zapisaniem antybiotyku. Badanie objęło populację około 93 tysięcy pacjentów i uzyskało zgodę Komisji Bioetycznej. Przeana-

lizowano rozkład przepisywanych antybiotyków w odniesieniu do rozpoznania ICD-10 i wykształcenia lekarzy. **Wyniki:** Lekami najczęściej stosowanymi – 33% wszystkich porad zakończonych zapisaniem antybiotyku – były makrolidy. W dalszej kolejności przepisywano penicyliny. Najrzadziej wystawiano receptę na klindamycynę. W przypadku ostrego zapalenia migdałków podniebiennych lekarze bez specjalizacji sięgali głównie po antybiotyki zawierające inhibitory β -laktamaz, natomiast pozostali lekarze stosowali penicyliny.

Wnioski: 1. Lekarze często stosowali antybiotyki niezgodnie z rekomendacjami dotyczącymi leczenia pozaszpitalnych zakażeń układu oddechowego. 2. Makrolidy były antybiotykami najczęściej zapisywanymi przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. 3. Posiadane przez lekarza kwalifikacje zawodowe miały związek ze stosowaną antybiotykoterapią.

Związek bezsenności z występowaniem chorób przewlekłych u osób dorosłych z uwzględnieniem warunków pracy

dr n. zdr. Weronika Wolińska – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

dr n. zdr. Halina Brzeźniak – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

dr hab. n. zdr. prof. PUM Bożena Mroczek – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Streszczenie

Wstęp: Jedną z najważniejszych potrzeb fizjologicznych człowieka stanowi sen. Zapewnia zachowanie zdrowia, regenerację organizmu oraz koncentrację niezbędną do wypełniania ról zawodowych. Wpływ na występowanie bezsenności ma wiele czynników, między innymi choroby przewlekłe. Coraz więcej badań dowodzi, że bezsenność jest związana z szerokim wachlarzem zaburzeń sercowo-naczyniowych i metabolicznych, takich jak

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

choroba wieńcowa, udar, nadciśnienie, cukrzyca, otyłość, miażdżycy, niewydolność serca i arytmia.

Cel pracy: Określenie związku pomiędzy bezsennością a wybranymi chorobami przewlekłymi u osób dorosłych z uwzględnieniem warunków pracy.

Materiał i metody: Badanie zostało przeprowadzone w grupie 597 osób – wśród nich było 396 (66,33%) pracujących i 201 (33,67%) niepracujących zawodowo. Do badania wykorzystano kwestionariusz ankiety składający się z Ateńskiej Skali Bezsenności (AIS) oraz autorskiego kwestionariusza ankiety (AKA) zawierającego pytania o dane socjodemograficzne.

Wyniki: Najwięcej respondentów chorowało na nadciśnienie tętnicze krwi – 116 (19,43%). Wśród nich było 58 osób (50%) pracujących i tyle samo niepracujących 58 (50%). Wskaźnik wielochorobowości wyniósł 0,52 na jednego respondenta. Dowiedziono istotnego statystycznie związku pomiędzy występowaniem bezsenności w całej grupie a nadciśnieniem tętniczym krwi ($\text{Chi}^2 = 18,363; p \leq 0,001$). Wśród pracujących wykazano istotny związek pomiędzy bezsennością a nadciśnieniem tętniczym krwi ($\text{Chi}^2 = 9,779; p = 0,007$), miażdżycą ($\text{Chi}^2 = 7,598; p = 0,022$) i nadczynnością tarczycy ($\text{Chi}^2 = 9,147; p = 0,010$). Bezsenność istotnie częściej występowała u osób niepracujących ($n = 53; 26,37\%$) i u co piątej osoby pracującej w systemie zmianowym ($n = 40; 19,9\%$).

Wnioski: Współwystępowanie nadciśnienia tętniczego krwi, miażdżycy i nadczynności tarczycy przyczyniło się do powstawania bezsenności w grupie badanej. Bezsenność częściej występowała u osób z nadciśnieniem tętniczym – bez względu na aktywność zawodową.

A randomised, multi-centre, parallel group, double-blind, placebo- and active-controlled clinical study to assess the efficacy and safety of octenidine lozenges in the treatment of acute sore throat

dr med. Andrzej Duda – M.C.M Klosterfrau Healthcare Sp. z o.o.

dr med. Ingomar Naudts – General Practice, Rodgau, Germany

Nadja Schughart – Cassella-med GmbH & Co. KG, Cologne, Germany

Abstract

Introduction: Lozenges containing antiseptic agents are a common method to alleviate symptoms of pharyngitis.

Aim: Goal of this study was to assess the efficacy and tolerability of octenidine lozenges compared with placebo and an active comparator in patients with acute sore throat.

Material and methods: Patients with sore throat were randomly assigned to receive 6 octenidine lozenges per day (one lozenge every 2 to 3 hours), 6 neo-angin lozenges per day, or placebo for a treatment period of up to 4 days. The primary objectives were a superior rate of responders of octenidine lozenges compared to placebo, and non-inferiority compared with active comparator. Key secondary end points were rate of pain relief and improvement of pharyngitis at visit 2 and 3. Adverse events were analyzed to assess the safety of octenidine lozenges.

Results: In total, 740 patients were enrolled. 724 patients (97.8%) were randomized either to the octenidine group (343 patients (47.4%)), neo-angin group (194 patients (26.8%)) and the placebo group (187 patients (25.8 %)). In the full analysis set (FAS), the response rate was 57.0 % in the octenidine group, 54.0 % in the neo-angin group and 43.6 % in the placebo group over all stages. Thus, the primary objectives could be achieved. Benefits were also seen in secondary study endpoints. In total, the proportion of patients with adverse events was low (7.3 %),

VIII KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCyny RODZINNEJ

WROCLAW | 11–13 października 2019 r.

and adverse drug reactions were of mild or moderate intensity.

Conclusions: Octenidine lozenges are an efficacious and tolerable treatment option for symptoms of sore throat.

Równowaga oksydacyjno- -antyoksydacyjna u osób leczonych tlenem hiperbarycznym z powodu stopy cukrzycowej

mgr Jarosław Paprocki – Katedra Biologii i Biochemii Medycznej *Collegium Medicum* im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,

mgr Marta Pawłowska – Katedra Biologii i Biochemii Medycznej *Collegium Medicum* im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,

dr Jacek Piechocki – Mazowieckie Centrum Terapii Hiperbarycznej i Leczenia Ran w Warszawie

prof. dr hab. Alina Woźniak – Katedra Biologii i Biochemii Medycznej *Collegium Medicum* im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Streszczenie

Wstęp: Reaktywne formy tlenu (RFT) odgrywają ważną rolę w organizmie człowieka, zarówno w stanie zdrowia, jak i podczas choroby. Charakteryzują się dużą reaktywnością, reagują z białkami, kwasami nukleinowymi oraz z lipidami. Jednymi z głównych wtórnych produktów powstałych w procesie utleniania lipidów błon komórkowych są substancje reagujące z kwasem tiobarbiturowym (TBARS). Zwiększona generacja RFT skutkuje zmianami aktywności enzymów antyoksydacyjnych, takich jak katalaza (CAT), dysmutaza ponadtlenkowa (SOD) oraz peroksydaza glutationowa (GPx). Hiperbarię tlenową (HBO) wykorzystuje się m.in. jako leczenie wspomagające w terapii powikłań cukrzycy, jakim jest stopa cukrzycowa. Istotą HBO jest dostarczenie znacznych ilości tlenu do komórek poprzez oddychanie 100% tlenem w specjalnej komorze, w której panuje ciśnienie sięgające 2,5 ATA. Zwiększone stężenie tlenu w mieszance oddechowej

i wzrost ciśnienia mogą wpływać na intensywność procesu peroksydacji lipidów.

Cel pracy: Ocena stężenia TBARS w osoczu i erytrocytach krwi oraz aktywności głównych enzymów antyoksydacyjnych: SOD, CAT i GPx w erytrocytach osób leczonych tlenem hiperbarycznym z powodu wystąpienia stopy cukrzycowej.

Materiał i metody: Badanie przeprowadzono w grupie 23 osób (45 ± 16 lat), pacjentów Mazowieckiego Centrum Terapii Hiperbarycznej i Leczenia Ran w Warszawie. Krew do badań biochemicznych pobrano z żyły odłokciowej przed pierwszym zabiegiem HBO, ok. 5 min po wyjściu z komory hiperbarycznej oraz po zakończeniu 25. zabiegu.

Wyniki: Nie wykazano istotnych statystycznie zmian stężenia TBARS w osoczu i erytrocytach, zarówno po przeprowadzonym pierwszym zabiegu, jak i po 25 zabiegach HBO. Nie obserwowano również znamienych statystycznie zmian aktywności wybranych enzymów antyoksydacyjnych po zakończeniu pierwszego zabiegu oraz po odbyciu przynajmniej 25 zabiegów HBO.

Wnioski: Stymulacja tlenem hiperbarycznym nie wpływa na poziom oznaczonych wskaźników stresu oksydacyjnego we krwi obwodowej chorych ze stopą cukrzycową.
